

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

STUDIUL FORMELOR ȘI DESENUL

(curriculum diferențiat)

CLASELE A XI-A – A XII-A

Filiera vocațională, profil teologic

Specializarea: Patrimoniu cultural

Aprobat prin ordinul ministrului

Nr. 5397 / 17.10.2006

București, 2006

NOTA DE PREZENTARE

Disciplina *Studiul formelor și desenul* se studiază în cadrul curriculumului diferențiat pentru filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), specializarea Patrimoniul cultural, fiindu-i alocate câte 2 ore/săptămână la clasa a XI-a și la clasa a XII-a.

Studiată ca disciplină artistico-plastică de bază, *Studiul formelor și desenul* are ca scop formarea competențelor necesare realizării unor opere de artă în maniera picturii bizantine. Prin mijlocirea desenului, elevul învață nu numai să observe, să construiască și să configureze structuri plastice complexe sau să redea o anumită realitate, ci și să o transforme, să o transfigureze, valorificându-și, sub îndrumarea profesorilor, propriile disponibilități artistice.

Elaborarea programei școlare de *Studiul formelor și desenul* a avut în vedere exigențele impuse de reforma curriculară din învățământul preuniversitar, determinând, la nivelul programei școlare, structurarea ofertei educaționale pe competențe cărora li se asociază conținuturi ale învățării. Stabilirea competențelor la nivelul fiecărui an de studiu și selectarea conținuturilor adecvate acestora au fost realizate respectând principiile accesibilității și transmiterii sistematizate a cunoștințelor.

Programa de față urmează o structură de studiu similară cu disciplina cu același nume din planul de învățământ ale liceului de artă. Comparativ cu aceasta, programa de față pune accent pe exemplificarea elementelor teoretice pe creațiile de factură religioasă/pe teme religioase, al căror mesaj este prezentat elevilor și prin celelalte discipline teologice și artistice.

Programa școlară de *Studiul formelor și desenul* este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale;
- valori și atitudini;
- competențe specifice asociate cu conținuturi ale învățării;
- lista unităților de conținut;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, pata) și a mijloacelor de expresie plastică
2. Utilizarea principiilor compoziționale ale unei suprafețe plastice (bidimensională și tridimensională)
3. Exprimarea plastică, în manieră realist-naturalistă și conform viziunii bizantine
4. Exprimarea sensibilității, imaginației și creativității artistice în creații plastice proprii

VALORI ȘI ATITUDINI

- Manifestarea interesului pentru cunoașterea, interpretarea și realizarea operelor de artă plastică și decorativă, religioase și laice
- Manifestarea inițiativei în aprecierea critică a operei de artă
- Formarea unei viziuni estetice autentice
- Motivația pentru ocrotirea și punerea în valoare a patrimoniului artistic național și universal

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, pata) și a mijloacelor de expresie plastică

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Utilizarea în mod adecvat și expresiv a valorii și a petei plastice în diferite compoziții	<ul style="list-style-type: none"> - Pata plană și pata modulată - Valorația prin linie și prin pată
1.2. Analizarea valorii ca mijloc de redare a volumului	<ul style="list-style-type: none"> - Treptele, contrastele, calitatea și cantitatea valorii

2. Utilizarea principiilor compoziționale ale unei suprafețe plastice (bidimensională și tridimensională)

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Identificarea principiilor și structurilor compoziției statice și dinamice în analizarea unor compoziții variate	<ul style="list-style-type: none"> - Compoziția statică, deschisă și figurativă: "Cina cea de taină" (tehnica: peniță) - Compoziție dinamică: " Alungarea vânzătorilor din templu" - Studiu de copertă pentru Sfânta Evanghelie – compoziție decorativă

3. Exprimarea plastică, în manieră realist-naturalistă și conform viziunii bizantine

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Construirea în spațiul plastic a diferitelor elemente de reprezentat, cu respectarea specificului artei bizantine	<ul style="list-style-type: none"> - Studiu de natură statică cu drapaj - Studiu de drapaj în maniera de reprezentare a artei bizantine
3.2. Analizarea modalităților de reprezentare a corpului uman în arta diferitelor popoare și în diferite perioade istorice	<ul style="list-style-type: none"> - Raporturile diferitelor elemente anatomice față de înălțimea corpului în arta diferitelor popoare – canoane de proporții
3.3. Redarea în mod corect a construcției unor forme anatomice și a corpului uman în ansamblu	<ul style="list-style-type: none"> - Noțiuni generale despre construcția plastică a corpului uman - Raporturile diferitelor elemente anatomice față de înălțimea corpului în arta diferitelor popoare – canoane de proporții - Etape ale desenării – axe de simetrie, repere ale portretului - Tipologii de portret

4. Exprimarea sensibilității, imaginației și creativității artistice în creații plastice proprii

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Realizarea unor compoziții proprii, originale, utilizând corect elementele de limbaj plastic și principiile compoziționale studiate	<ul style="list-style-type: none"> - Compoziție figurativă în maniera bizantină - Studiu și interpretare portret

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Pata plană și pata modulată
- Valorația prin linie și prin pată
- Treptele, contrastele, calitatea și cantitatea valorii
- Compoziția statică, deschisă și figurativă: “Cina cea de taină” (tehnica: peniță)
- Compoziție dinamică: “Alungarea vânzătorilor din templu”
- Studiu de copertă pentru Sfânta Evanghelie – compoziție decorativă
- Studiu de natură statică cu drapaj
- Studiu de drapaj în maniera de reprezentare a artei bizantine
- Noțiuni generale despre construcția plastică a corpului uman
- Raporturile diferitelor elemente anatomice față de înălțimea corpului în arta diferitelor popoare – canoane de proporții
- Etape ale desenării – axe de simetrie, repere ale portretului
- Tipologii de portret
- Compoziție figurativă în maniera bizantină
- Studiu și interpretare portret

CLASA A XII-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Utilizarea elementelor de limbaj plastic (punctul, linia, forma, pata) și a mijloacelor de expresie plastică

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Utilizarea diferitelor asocieri de elemente ale limbajului plastic, pentru o redare cât mai expresivă a unor arhitecturi plastice de forme naturale, ziduri și elemente de anatomie artistică (corpul omenesc, în special studii de portret)	<ul style="list-style-type: none"> - Studiu de mână: redare realistă; redarea în manieră bizantină - Studii de portret: model viu; model icoană - Studii de reprezentare a gestului (frecvent utilizate în arta bizantină) - Studii de stânci, munți, elemente vegetale - Studii de arhitecturi (ziduri, turnuri, cetăți)

2. Utilizarea principiilor compoziționale ale unei suprafețe plastice (bidimensională și tridimensională)

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Compunerea diferitelor scene biblice, pe bază de model sau din memorie și imaginație	<ul style="list-style-type: none"> - Structuri compoziționale în arta bizantină - Icoane praznicale

3. Exprimarea plastică, în manieră realist-naturalistă și conform viziunii bizantine

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Analizarea modalităților de expresie a figurii și de reprezentare a vârstei în diferite compoziții în stil bizantin	<ul style="list-style-type: none"> - Studii de reprezentare a gestului (frecvent utilizate în arta bizantină)
3.2. Realizarea, după model și din imaginație, a unor portrete de sfinți, respectând specificul reprezentării gestului și vârstei în arta bizantină	<ul style="list-style-type: none"> - Interpretarea realității în stil bizantin - Studii de reprezentare a gestului (frecvent utilizate în arta bizantină)

4. Exprimarea sensibilității, imaginației și creativității artistice în creații plastice proprii

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Transfigurarea realității în imagine plastică în compoziții proprii, originale, utilizând corect elementele de limbaj plastic și principiile compoziționale studiate	<ul style="list-style-type: none"> - Structuri compoziționale în icoana bizantină

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

- Studiu de mână
  - redare realistă
  - redare în manieră bizantină
- Studii de portret
  - model viu
  - model icoană

- Studii de reprezentare a gestului (frecvent utilizate în arta bizantină)
- Studii de stânci, munți, elemente vegetale
- Studii de arhitecturi (ziduri, turnuri, cetăți)
- Structuri compoziționale în arta bizantină
- Icoane praznicale
- Interpretarea realității în stil bizantin
- Studii de reprezentare a gestului (frecvent utilizate în arta bizantină)
- Structuri compoziționale în icoana bizantină

SUGESTII METODOLOGICE

Programa școlară de *Studiul formelor și desenul* pentru clasele a XI-a și a XII-a de liceu, filiera vocațională, profil teologic (cultul ortodox), specializarea Patrimoniu cultural, a urmărit deplasarea accentului de pe însușirea de conținuturi pe dezvoltarea de deprinderi și abilități practice necesare interpretării și realizării de opere de artă în manieră bizantină.

Prezenta programă a fost elaborată luându-se în considerare cunoștințele din domeniu asimilate de elevi pe parcursul claselor a IX-a – a X-a, precum și specificul celorlalte discipline de specialitate și al disciplinelor teologice care fac parte din curriculumul diferențiat pentru clasele a XI-a – a XII-a.

Programa de față urmează o structură de studiu similară cu disciplina cu același nume din planul de învățământ al liceelor de artă. Ca element specific, în cadrul temelor aplicative se va acorda importanță elementelor caracteristice artei bizantine. Astfel, se studiază modalitățile constituirii imaginii prin diverse procedee grafice. Elevii sunt familiarizați cu elementele de limbaj plastic specifice, cu principiile compoziționale și cu mijloacele de expresie plastică. În același timp, sunt analizate și exersate moduri de concepere a desenului și a compoziției plastice bizantine, prin înțelegerea și aprofundarea principiilor teologico-dogmatice ce dau caracteristica acestei viziuni.

Pentru realizarea competențelor specifice, se recomandă utilizarea unor strategii de învățare variate, care să îmbine diferite metode, precum: explicația, demonstrația practică, exercițiul individual.

Programa se dorește a fi un instrument de lucru pentru profesor. Pornind de la competențele și conținuturile stabilite și în funcție de particularitățile contextului educațional, cadrul didactic trebuie să găsească pentru fiecare elev modalități adecvate pentru dezvoltarea aptitudinilor artistice și, în final, pentru dezvoltarea unor personalități artistice distincte și complexe.